

Adviescollege —
toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de staatssecretaris van Financiën
Mevrouw drs. A.C van Huffelen
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/HS/bs/ATR1118/2020-U063

Uw referentie

Datum 29 april 2020
Betreft Wet hardheidsaanpassing Awir

Geachte mevrouw Van Huffelen,

Op 15 april 2020 heeft het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) de Wet hardheidsaanpassing Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) ontvangen. Daarbij is aangegeven dat dit wetsvoorstel een spoedtraject doorloopt. Het Wetsvoorstel omvat twee hardheidsmaatregelen en een vangnetbepaling. De bepalingen dienen om bij onbillijkheid van overwegende aard tegemoet te komen aan gevallen of groepen gevallen. Een hardheidsregeling ziet op onbillijkheden die in het verleden zijn ontstaan en waarvoor de vijfjaarstermijn is verstreken met als gevolg dat de beslissing niet kan worden herzien. Verder wordt een algemene hardheidsclausule in de Awir opgenomen die het mogelijk maakt om voor bepaalde (toekomstige) gevallen tegemoet te kunnen komen aan onbillijkheden. De hardheidsmaatregelen volgen een daartoe strekkend advies uit het rapport van de Adviescommissie uitvoering toeslagen.¹ Tot slot wordt in een vangnetbepaling voorzien die het mogelijk maakt om in bepaalde schrijnende gevallen een onverplichte tegemoetkoming te doen.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Het opnemen van een hardheidsclausule en een hardheidregeling volgt de bevindingen en adviezen van de Adviescommissie uitvoering toeslagen. Uit dat onderzoek is onder andere gebleken dat beslissingen met onbillijke gevolgen niet kunnen worden hersteld

¹ Adviescommissie uitvoering toeslagen, "Omzien in verwondering 2" d.d. 12 maart 2020 (bijlage bij Kamerstukken II 2019/20, 31066, nr. 608).

als de vijfjaarstermijn is verstreken. Voor gevallen waarin die termijn is verstreken en het overduidelijk onredelijk is de onbillijkheden te laten bestaan, wordt in de Awir een wettelijke basis opgenomen om een tegemoetkoming toe te kennen. Als de vijfjaarstermijn nog niet is verstreken, kan de minister van Financiën beschikkingen laten herzien in het voordeel van de belanghebbende.

Het college heeft geen opmerkingen ten aanzien van de toelichting over nut en noodzaak van deze maatregelen.

2. Minder belastende alternatieven

De toelichting maakt niet duidelijk of de twee hardheidsmaatregelen zijn afgewogen tegen alternatieve, minder belastende maatregelen. De bevindingen over de kinderopvangtoeslagenaffaire zou de aanleiding kunnen zijn voor het zoeken naar alternatieve oplossingen die de oorzaak wegnemen van de later als onbillijk beoordeelde beschikkingen en terugvorderingen. De Adviescommissie uitvoering toeslagen stelt echter dat door de wijziging van de 'lezing' van de Awir door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, de druk vervalt om overijld tot een wijziging van de kinderopvangtoeslag over te gaan. De Afdeling deed op 23 oktober 2019 twee uitspraken waaruit een wijziging van de 'lezing' van de Awir blijkt. De Afdeling herziet zijn interpretatie van de Awir op twee punten. Het eerste punt is dat als de kosten van kinderopvang niet volledig zijn voldaan, er geen aanspraak zou bestaan op toeslag. Het tweede punt is dat een terug te vorderen bedrag steeds in zijn geheel zou zijn verschuldigd. In de gewijzigde 'lezing' kunnen de aanspraak en de terugvordering ook proportioneel worden vastgesteld. De Afdeling laat aan de uitvoering (Belastingdienst/Toeslagen) over in hoeverre de aanspraak kan blijven bestaan respectievelijk welk deel moet worden teruggevorderd.² Daarmee is de onbillijke uitwerking van de toepassing van de Wet kinderopvang al gestopt en vervalt de noodzaak om de oorzaak van de onbillijkheden weg te nemen. De nu voorgestelde hardheidsmaatregelen verminderen de harde effecten die zich in het verleden hebben voorgedaan en die nog moeten worden verzacht.

Het college heeft geen opmerkingen ten aanzien van de afweging van minder belastende alternatieven.

3. Werkbaarheid

In het wetsvoorstel wordt in de Awir een wettelijke basis opgenomen die het mogelijk maakt een vangnetbepaling vast te stellen bij Algemene Maatregel van Bestuur. Ouders die na een herziening of reparatie menen toch nog in een bijzondere, schrijnende situatie te zitten, kunnen dit melden. Een commissie (van wijzen) zal beoordelen of, en zo ja welke bijzondere schrijnende gevallen zijn blijven bestaan na de herziening, reparatie en compensatie. Na advies van deze commissie kan worden bepaald in welke gevallen tot een tegemoetkoming wordt overgegaan. Na opstelling van dat vangnetkader kunnen de daarvoor in aanmerking komende ouders er een beroep op doen. Voor deze ouders zou het beter werkbaar zijn als de Belastingdienst/Toeslagen hen attendeert op deze mogelijkheid. Dat kan door alle ouders waarvan toeslagen in verleden zijn teruggevorderd, hierop te wijzen.

² Omzien in verwondering 2, p73

3.1 Het college adviseert ouders die nog in een schrijnende situatie zitten en die mogelijk in aanmerking kunnen komen voor de tegemoetkoming, daar proactief op te attenderen.

4. Gevolgen regeldruk

De gevolgen voor de regeldruk voor burgers van de hardheidsbepalingen zijn berekend op maximaal € 4,5 miljoen eenmalig.

Het college heeft geen opmerkingen bij de in beeld gebrachte gevolgen voor de regeldruk.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Indienen nadat met het adviespunt rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris